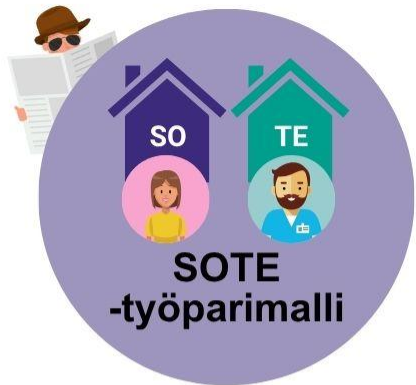
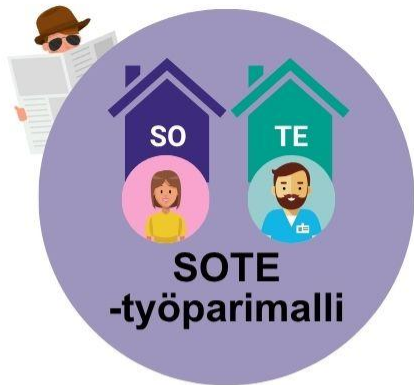

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aikuisten perustason SO ja TE mielenterveys- ja päihdepalvelut

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aikuisten SOSIAALIHUOLLON mielenterveys- ja päihdepalvelut

Sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Sosiaalihuoltolaki / Sosiaalihuollon palvelutehtävät

Yleispalvelut = palvelutehtävien kokonaisuutta, jossa painopiste on sosiaalisten ongelmien ehkäisemisessä ja varhaisen tuen tarjoamisessa.

Lapsiperheiden palvelut

Perheoikeudelliset palvelut

Työikäisten palvelut

lääkkäiden palvelut

Erityispalvelut = palvelutehtävien kokonaisuus, jossa painopiste on sosiaalisten ongelmien vähentämisessä ja poistamisessa. Ne tarjoavat kohdennettua ja intensiivistä tukea asiakkaalle silloin, kun yleispalveluissa annettavat sosiaalipalvelut eivät ole riittäviä.

Lastensuojelu

Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut

Vammaispalvelut

Miepä asiakkaiden tuen tarpeisiin kohdennetusti vastaavat:

Päihteiden ongelmakäytöstä tai muusta riippuvuus-käyttäytymisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdennettuja erityisiä palveluita

Psyykkisen toimintakyvyn heikkenemisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdennettuja palveluita

Sosiaalityö

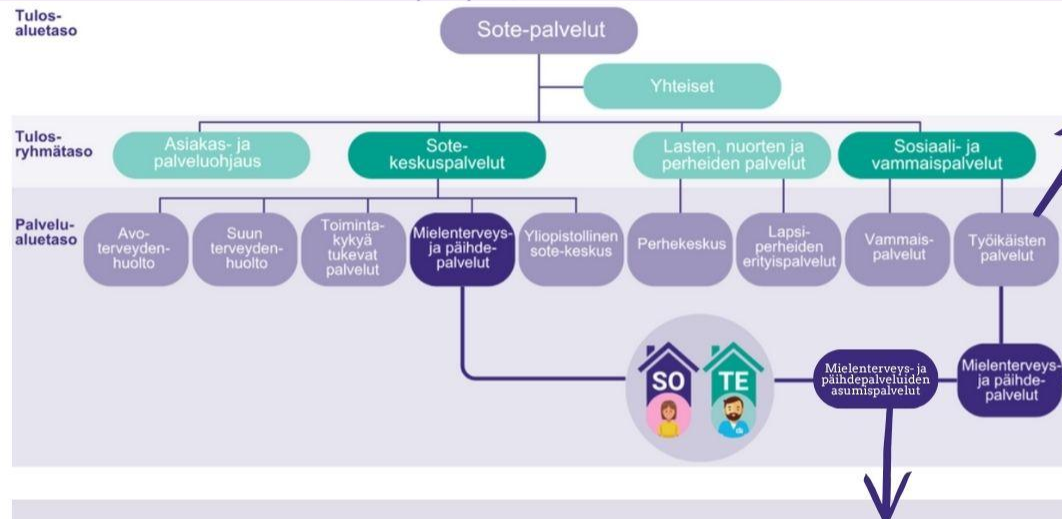
Sosiaalinen kuntoutus

Sosiaaliohjaus

Asumispalvelut

Sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Varsinais-Suomen hyvinvointialueella

Sosiaalihuollon Työikäisten palvelut

Työikäisten palveluiden johtaja Marika Lehtinen

Sosiaalihuollon Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Päällikkö Leena Lahti

Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut:

- Päihteiden ongelmakäytöstä tai muusta riippuvuuskäyttäytymisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdennettuja erityisiä palveluita
 - Kaikki palvelutehtävän asiakkaat
- ja

Työikäisten palvelut:

- Psyykkisen toimintakyvyn heikkenemisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdennettuja palveluita
 - Asumispalveluiden tarpeessa olevat asiakkaat

Sosiaalihuollon Mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalvelut

Päällikkö Marika Bulasoff

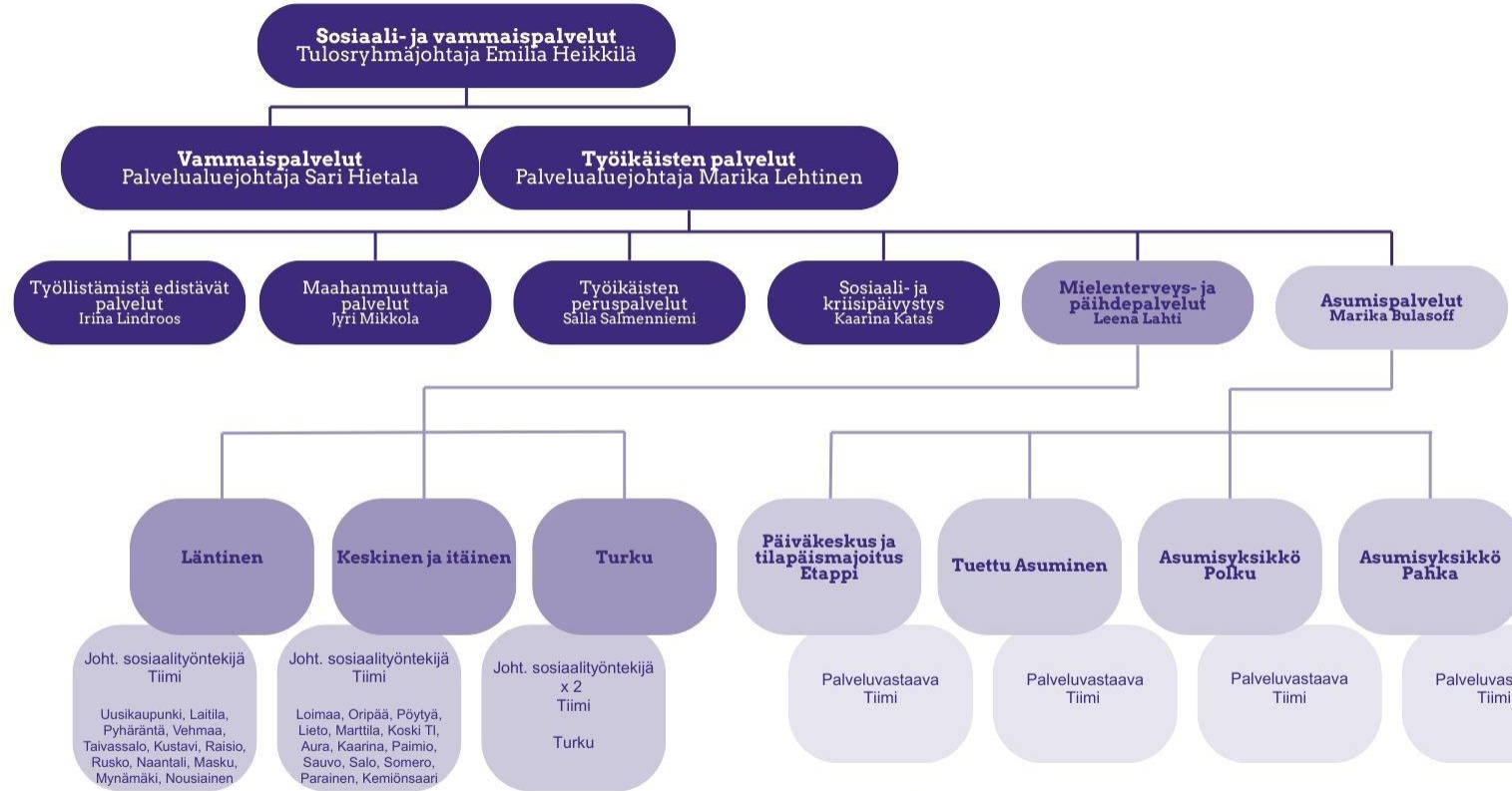
Hyvinvointialueen omat asumispalvelut:

- Päiväkeskus ja tilapäismajoitusyksikkö Etappi
- Liikkuva tiimi- Tuettu asuminen
- Asumispalveluyksikkö Polku
- Asumispalveluyksikkö Pahka

Sosiaali- ja vammaispalvelut

Organisaatio yksiköittäin

Sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Ohjautuminen sosiaalipalveluihin Varsinais-Suomen hyvinvointialueella

Kyllä

Selvitä asiakkaan
sosiaalihuollon vastuutyöntekijä:

- Asiakkaalta
- Soihdusta

Ota yhteys asiakkaan
sosiaalihuollon
vastuutyöntekijään:

- Kerro tarpeesta
- Tai
- Tee ilmoitus asiakkaasta

Tarvittaessa aloitetaan
palvelutarpeenarvointi

- siinä
palvelutehtävässä
josta tuen tarvetta
- Kesto max 3kk

Sosiaalihuollon
asiakkuus
alkaa

Onko Pekalla
Sosiaalihuollon
palveluja?

Ei

Ota yhteys Soihtuun:

- Ohjaa asiakas ottamaan
yhteyttä

Tai

- Tehkää yhdessä
yhteydenotto / ilmoitus

Tai

- Tee ilmoitus itse

Ilmoita Soihtuun omat
yhteystietosi:

- Kerro, että olet asiakkaan
omahoitaja tai muu
työntekijä ja olet
käytettävissä työparina

Uudet asiakkaat
aina Soihtuun!

Sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Tunnusmerkit päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden tarpeeseen

Päihde- ja riippuvuuskäyttäytymisestä johtuvat vakavat elämänhallintaan liittyvät haasteet:

Kun asiakkaalle eivät riitä yleisenä palveluna sosiaalihuollon työikäisten palvelut

Päihde- ja riippuvuustyön erityisiä palveluja tulee sovittaa yhteen päihde- ja riippuvuushoidon kanssa

Asumiseen liittyvät haasteet:
asumisen- ja asumistaitojen haasteet, asumisen vaarantuminen, häätötilanteet, puutteelliset asuinolosuhteet, asunnottomuus, hamstraus

Palvelu tai hoitokontaktit:
Aikaisempi sos.huollon päihde-asiakkuus, riippuvuuspsykiatrian tai päihde- riippuvuushoidon kontakti, asiointi päiväkeskuksessa terveysneuvonnassa, selviämisasemalla tai katkaisuhoidossa

Talouteen liittyvät haasteet:
taloudellisten asioiden hoitamattomuus, hallitsematon rahankäyttö, velkaongelma, edunvalvontaprosessit, etuuksien hakemisen haasteet, pitkiittyneet tai toistuvat työttömyys-/sairaslomajakso

Alakulttuuriin liittyvät haasteet:
käytöshäiriöt, turvattomuus, hyväksikäyttö, väkivalta, tapaturmat, rikokset, rikosseuraamukset, ihmiskauppa, prostituutio

Ihmissuhteisiin liittyvät haasteet:
sosiaalinen verkosto puuttuu, eristäytyminen, läheisten huoli, alaikäiset lapset tai muut huollettavat, oma ls tausta tai lapset sijoitettuna

Terveysteen liittyvät haasteet:
asiakkaan kokemus terveydestä heikko, lääkityksen laiminlyönti, puuttuva diagnostiikka (kehitysvamma, nepsy), "päihdepohjaiset" diagnoosit, seksuaaliterveys, traumatausta, itsesuojaisuus, puutteellinen hygienia

Sosiaalihuollon erityispalvelut:

- painopiste on sosiaalisten ongelmien vähentämisessä ja poistamisessa. Tarjoavat kohdennettua ja intensiivistä tukea silloin, kun yleispalveluissa annettavat sosiaalipalvelut eivät ole riittäviä. Ovat tietyille asiakasryhmille suunnattuja erityispalveluja.

Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut:

- päihteiden ongelmakäytöstä tai muusta riippuvuuskäyttäytymisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdennettuja palveluja.

SOTE-työparityöskentely korostuu tämän palvelutehtävän asiakkaiden kanssa

Asiakas voi päihde- ja riippuvuustyön erityispalveluissa asioidessaan saada samaan aikaan sosiaalihuollon yleispalveluja muihin tuen tarpeisiinsa.

SOTE-työpari pitää toinen toisensa ajan tasalla, näin asiakkaan ei tarvitse kertoa asioita moneen kertaan - Vältetään turhaa ajankäyttöä ja päällekkäistä työtä

Päihde- ja riippuvuuskäyttäytymisen tunnusmerkit:

Runsas alkoholin tai muiden päihteiden käyttö

Toiminnalliset riippuvuudet

Päihteiden ongelmakäyttö: toistuva tai liiallinen päihteiden käyttö, joka aiheuttaa haittoja fyysiselle tai psyykkiselle terveydelle, ihmissuhteille tai elämänhallinnalle

Päihdehäiriö: alkoholismi/huumeriippuvuus/lääkeriippuvuus

Käyttäytymismalleja, jotka aiheuttavat pakonomaista tarvetta ja johtavat merkittävään haittaan henkilön elämässä esim. peli-, seksi-, porno-, ostonriippuvuudet

Sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut: Sosiaalityö

Sosiaalityö

sosiaalityö on **sosiaalipalvelu**, jossa otetaan **kokonaisvastuu** asiakkaan tarvitsemien sosiaalipalvelujen ja tuen myöntämisestä, **kokonaisuuden yhteensovittamisesta** muiden toimijoiden tarjoaman tuen kanssa, sekä **ohjataan ja seurataan tuen ja palvelujen toteutumista ja vaikuttavuutta**. Sosiaalityötä voidaan toteuttaa itsenäisenä palveluna tai osana muita palveluja.

- korostuvat erityisen haavoittuvissa asemissa olevien asiakasryhmien, erityiset tuen tarpeet ja niihin vastaaminen **psykososiaalisen tuen** ja **palveluiden** keinoin sekä **monialaisella yhteistyöllä**.
- Sosiaalityö on luonteeltaan **muutosta tukevaa** työtä
- Palvelu sisältää asiakkaan **kokonaistilanteen** selvittämisen monialaisesti yhdessä asiakkaan ja tämän verkoston kanssa. Yksilökohtaisen sosiaalityön ohella kyse on työskentelystä perheen ja yhteisöjen kanssa, rakenteellisesta sosiaalityöstä ja monialaisesta yhteistyöstä.

Sosiaalityö

Psykososiaalinen tuki on keskeinen osa palveluita asiakkaan pysyvyyden tukemiseksi ja osana tarvittavia sosiaalipalveluita

Sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut: Sosiaaliohjaus

Sosiaaliohjaus

Sosiaaliohjauksella tarkoitetaan **asiakassuunnitelmaan perustuvaa**, tavoitteellista, intensiivistä palvelua, jonka **tavoitteena on yksilöiden ja perheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen vahvistamalla elämänhallintaa ja toimintakykyä**. Sosiaaliohjaus sisältä myös ohjausta ja neuvontaa, mutta on ensisijaisesti intensiivisempää palvelua asiakkaan arjessa, jalkautuen asiakkaan kotiin sekä hänen käyttämiinsä muihin palveluihin ja asiointeihin asiakkaan tarpeen mukaisesti. Palveluohjauksessa korostuu sosiaaliturvaetuuksien ja palvelujärjestelmän hallinta.

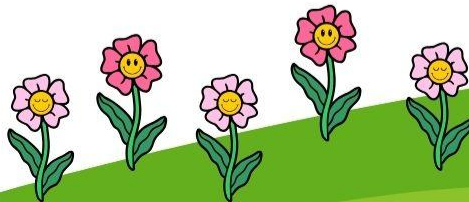
- Sosiaaliohjauksen perusta on **tavoitteellinen työskentely**
- Keskeistä palvelussa on asiakkaan **joustava kohtaaminen, tuki ja motivointi** itsenäiseen suoriutumiseen.
- Sosiaaliohjaus on **vuorovaikutuksellista** yksilöiden, perheiden, ryhmien ja yhteisöjen osallisuuden, elämänhallinnan ja sosiaalisen toimintakyvyn tukemista rinnalla kulkijan roolissa.

Sosiaaliohjaus

sosiaaliohjauksen
keskiössä ja sen perustana on asiakassuhde, jonka varassa muutosvaihemallin mukaista työskentelyä toteutetaan asiakkaan tarpeiden mukaisesti

Sosiaaliohjauksella tuetaan asiakasta hänen palvelutarpeensa ja **muutosvaiheensa mukaisesti** esimerkiksi asumisen, talouden tai sosiaalisen osallistumisen haasteissa.

Sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut: Sosiaalinen kuntoutus

Sosiaalinen kuntoutus

sosiaalinen kuntoutus on sosiaalipalvelu, jossa sosiaalihuollon **asiakkaalle annetaan tehostettua tukea** sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi. Päihde- ja riippuvuustyön erityisten palveluiden sosiaalisen kuntoutuksen lähtökohtana on toipumisorientaatio ja muutosvaihemalli. Sosiaalinen kuntoutus toteutetaan usein osana muita palveluja.

- sosiaalisessa kuntoutuksessa kohdennetaan tukea **sosiaalisen toimintakyvyn parantamiseen ja käyttäytymisen muutosta tukevien arvojen, taitojen ja arjen sisältöjen ja rytmin etsimiseen.**
- Jos asiakkaalla on tarvetta riippuvuuksien ja mahdollisen muun samanaikaissairastavuuden hoitoon ja lääkinälliseen kuntoutukseen, hoidon tarpeen arvioimisessa ja sen antamisessa noudatetaan terveydenhuoltolain mukaista menettelyä, ja tarvittava **sosiaalinen kuntoutus liitetään siihen sosiaalihuoltolain mukaisesti yhteisesti toteutettuna palveluna** tai turvaamalla **laitosjaksoa edeltävä tai sen jälkeinen palvelujen tarve.** Sosiaalista kuntoutusta voidaan tarjota myös tilanteessa, jossa asiakas ei halua päihdehoitoa tai hoidolla ei ole ollut vaikutusta.

Vaikeassa riippuvuudessa tarvitaan **arkeilämän taitojen**, kuten itsestään huolehtimisen ja itsenäisen asumisen opettelua sekä esimerkiksi omanarvontunteeseen tai pystyvyyteen liittyvää vahvistamista

Sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut: Asumispalvelut

Asumispalvelut

Tilapäinen asuminen:

- on sosiaalipalvelu, jossa asiakkaalle annetaan lyhytaikaista ja kiireellistä apua ja tukea väliaikaisen asunusratkaisun järjestämiseksi.
- Hätmajoitus tarkoittaa lyhytaikaista majoitusta, joka kestää vain yhden yön tai viikonlopun yli.

Tuettu asuminen:

- on sosiaalipalvelu, jossa asiakkaalla on sosiaalityön ammattilaisia tukena itsenäisessä asumisessa tai siirtymisessä itsenäiseen asumiseen.
- Tuetussa asumisessa on oma asunto asumisyksikössä, sen välittömässä läheisyydessä tai osana tavallista asuntokantaa.
- Asuminen perustuu vuokrasopimukseen.

Yhteisöllinen asuminen:

- on sosiaalipalvelu, jossa asiakkaalle järjestetään tarpeita vastaava asunto esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä.
- Lisäksi asiakkaalla on mahdollisuus osallistua asumisyksikössä järjestettävään toimintaan.
- Asiakkaalle voidaan tarvittaessa lisäksi järjestää tukipalveluja, kotihoitoa ja muita hänen tarvitsemiaan sosiaalipalveluja.
- Yhteisöllisen asumisen tavoitteena on kuntoutuminen tuettuun asumiseen tai täysin itsenäiseen asumiseen.

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen:

- on sosiaalipalvelu, jossa asiakkaalle järjestetään tarpeita vastaava asunto yhteisöllistä toimintaa tarjoavassa esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä.
- Hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautista.

Asumispalvelut

Asumispalvelut ovat **kuntouttavaa ja tavoitteellista palvelua** asiakkaille, jossa asiakkaan arjenhallinnan sujuminen, asumisen taitojen vahvistaminen, toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen, yhteiskuntaan osallistumisen ja itsenäisen selviytymisen tuki ovat keskiössä. **Kotiin vietävät palvelut ovat aina ensisijaisia asumispalveluihin nähden.**

Sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Työikäisten palvelut: Mielenterveysongelmien vuoksi asumispalveluiden tarpeessa olevat asiakkaat

Sosiaalipalvelujen mielenterveyspalveluilla tarkoitetaan erityisesti psyykkisen toimintakyvyn heikkenemisestä johtuvaan tuen tarpeeseen kohdennettuja palveluja

Jos asiakkaalle myönnetään (diagnosoitujen) **mielenterveysongelmien vuoksi asumispalvelua**, on asiakkuus **Varhan sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalveluissa**.

Myönnettäviä asumispalveluita tällöin ovat:

- Tilapäinen asuminen
- Tuettu asuminen
- Yhteisöllinen asuminen
- Ympäri vuorokautinen asuminen

Hyvä huomioida, että valtaosa mielenterveysongelmien vuoksi sosiaalipalveluita tarvitsevista ovat työikäisten yleisten palveluiden asiakkaana

Lisäksi asumispalveluiden yhteydessä annettavaa sosiaalityötä, sosiaaliohjausta ja sosiaalista kuntoutusta tarjotaan tällöin Varhan sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdepalveluista.

varha Varsinais-Suomen
Erityistä Pääntuella
vähänsuoritus

Suomen
kestävän kasvun
ohjelma

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalvelut

Päiväkeskus ja tilapäismajoitus Etappi

Etappi sijaitsee Turussa

va. Palveluvastaava Tytti Takkinen

Päiväkeskus Etappi tarjoaa arkisin täysi-ikäisille asiakkaille päiväkeskuspalveluita.

Päiväkeskuksessa voit saada **apua ja ohjausta** esimerkiksi asumiseen, päihderiippuvuuteen ja toimeentuloon liittyvissä asioissa.

Päiväkeskuksessa voit mm. **huolehtia hygieniastasi, saada vaatelahjoituksia ja ruokailla.**

Tilapäismajoitus Etappi tarjoaa **lyhytaikaista tilapäistä asumispalvelua** 18 vuotta täyttäneille asunnottomille.

Asiointi ei edellytä päihteettömyyttä, mutta asiallinen ja muita kunnioittava käyttäytyminen on välttämätöntä.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalvelut

Liikkuva tiimi - tuettu asuminen

varha
Varsinais-Suomen
hyvinvointialue
Egentliga Finland
vårdnadsområde

Suomen
kestävän kasvun
ohjelma

Euroopan unionin
rahoittama
NextGenerationEU

Liikkuva tiimi työskentelee koko Varhan alueella

Palveluvastaava Miia Roppola-Raitanen

Liikkuvan tiimin palvelu **tukee ja ohjaa mielenterveys- ja päihdeasiakkaita itsenäisessä asumisessa tai siirtymisessä itsenäiseen asumiseen.** Palvelua toteutetaan kuntouttavalla työotteella ja **tavoitteena on tukea asiakkaiden itsenäisen asumisen onnistumista**, siirtymistä kevyempiin palveluihin sekä ehkäistä raskaampiin asumispalveluihin siirtymistä.

Liikkuvan tiimin palvelussa **asiakkaat asuvat omissa vuokra-asunnoissaan** tai Varhan välivuokratuissa asunnoissa. Liikkuvan tiimin palvelu on **jalkautuvaa ja asiakkaan omaan kotiin vietävää** palvelua.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden asumispalvelut

Varhan asumisyksiköt

Asumisyksikkö Polku Turussa

Palveluvastaava Suvi Virenius

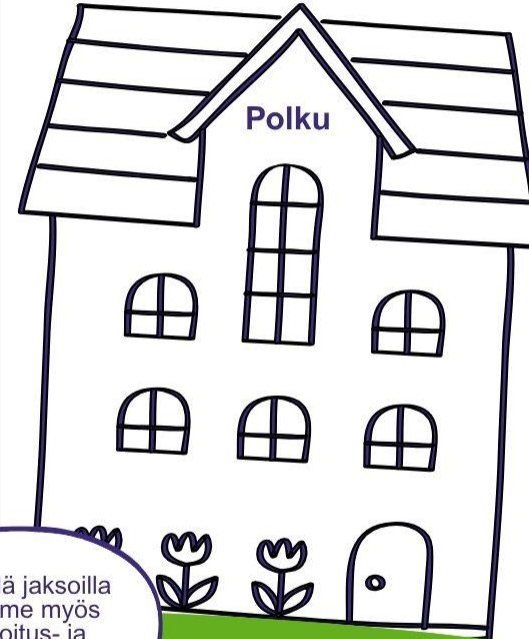
Palvelu on tarkoitettu ensisijaisesti **työikäisille mielenterveys- ja päihdekuntoutujille**. Asumispalvelua tuotetaan **yhteisöllisenä ja ympärivuorokautisena asumispalveluna**. Lisäksi Polussa toteutetaan **lyhytaikaisia arviointi- ja intervallijaksoja**, joissa kartoitetaan ja arvioidaan asiakkaan palvelun tarvetta.

Asumisyksikkö Pahka Salossa

Palveluvastaava Jonne Laakso

Palvelu on tarkoitettu ensisijaisesti **työikäisille mielenterveyskuntoutujille**. Asumispalvelua tuotetaan **yhteisöllisenä ja ympärivuorokautisena asumispalveluna**. Lisäksi Pahkassa toteutetaan **lyhytaikaisia arviointi- (alkaa 2025 lopulla) ja intervallijaksoja**, joissa kartoitetaan ja arvioidaan asiakkaan palvelun tarvetta.

Lyhyillä jaksoilla teemme myös kartoitus- ja arviointityötä

Sosiaalihuollon Mielenterveys- ja päihdepalvelut ja -asumispalvelut

Ajankohtaista: Päälliköt Leena Lahti ja Marika Bulasoff

Sosiaalihuollon miepä palveluissa hyödynnetään ensisijaisesti omia palveluita, joita vahvistetaan ja kehitetään mm. sosiaaliohjauksen ja sosiaalisen kuntoutuksen osalta. Arvioidaan asiakkaiden palveluiden oikea-aikaisuutta ja oikeita palveluita oikeilta palvelutehtäviltä.

Asiakkaita ohjataan ensisijaisesti omiin asumispalveluihin ja omaa palvelutuotantoa kehitetään ja laajennetaan (Pahka ja Polku).

Liikkuva tiimin tuettu asuminen tulee olemaan tulevaisuudessa Varha-tasosta. Mehiläisen tuetun asumisen liikkeenluovutus vahvistanut omaa resurssia.

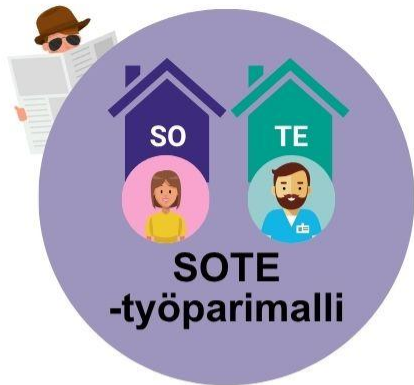
Miepä työtoiminta siirtyy asumispalveluiden alle 01/2026. Mehiläisen työtoiminnan liikkeenluovutus vahvistanut omaa resurssia.

Sote-yhteistä toimintaa kehitetään ja **SOTE-työparimalli** on otettu käyttöön! Yhteistyötä tuetaan mm säännöllisillä so+te tapaamisilla ja yhteisellä teams ryhmällä

Monipalvelukeskus Toivo on valmistunut 10/2025. Yksikköön siirtynyt Varhan olemassa olevista palveluista **terveysneuvontapiste Milli** sekä **päiväkeskus ja tilapäismajoitus Etappi**. Lisäksi **miepä sosiaalipalvelut** ovat muuttaneet Eskelistä monipalvelukeskukseen. Uutena palveluna Toivoon avautuu ensi vuoden alussa 34-paikkainen **asumisvalmennusta ja -arviointia** tarjoava yksikkö.

Päihdepalveluiden **sote-haittoja vähentäviä palveluita** vahvistetaan: Uuteenkaupunkiin avautunut sote-neuvontapiste 11/2025 ja Saloon on avautumassa päiväkeskus 01/2026.

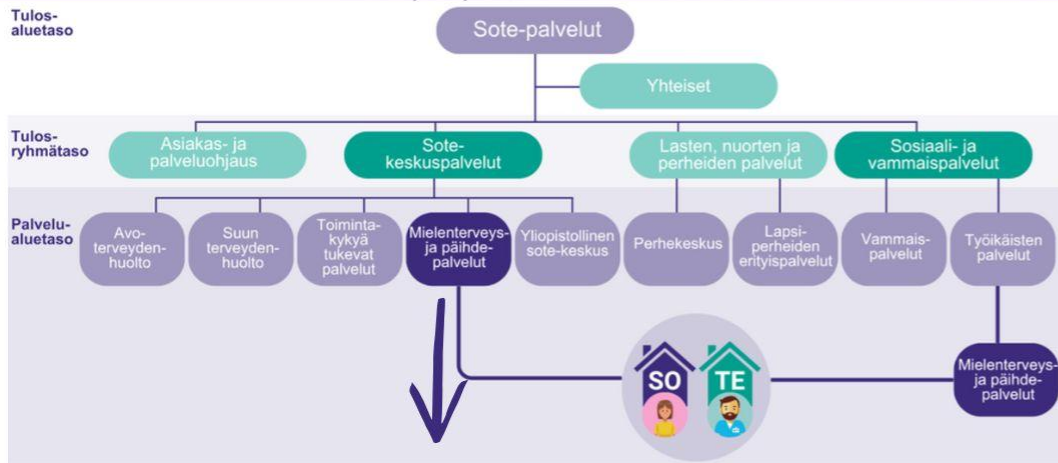

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen aikuisten perustason TERVEYDENHUOLLON mielenterveys- ja päihdepalvelut

Perusterveydenhuollon aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelut

Varsinais-Suomen hyvinvointialueella

Terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Päälliköt:

Tiina Nurmela (Läntinen ja Keskinen)

Minna Mild (Itäinen ja Keskitetyt palvelut)

Nina Tainio (Turku)

Mielenterveys- ja päihdepalvelut jakautuvat:

1. Akuuttitöihin
2. Päihdetöihin
3. Kuntouttavaan työhön

Terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

- Vaikuttavaa hoitoa välittäen -

Päihde- ja mielenterveyspalveluiden johtaja Tommi Väyrynen

Päihde- ja mielenterveyspalveluiden päällikkö Anni Lintula

Päihdepalveluiden ylilääkäri Tuuli Kormanen

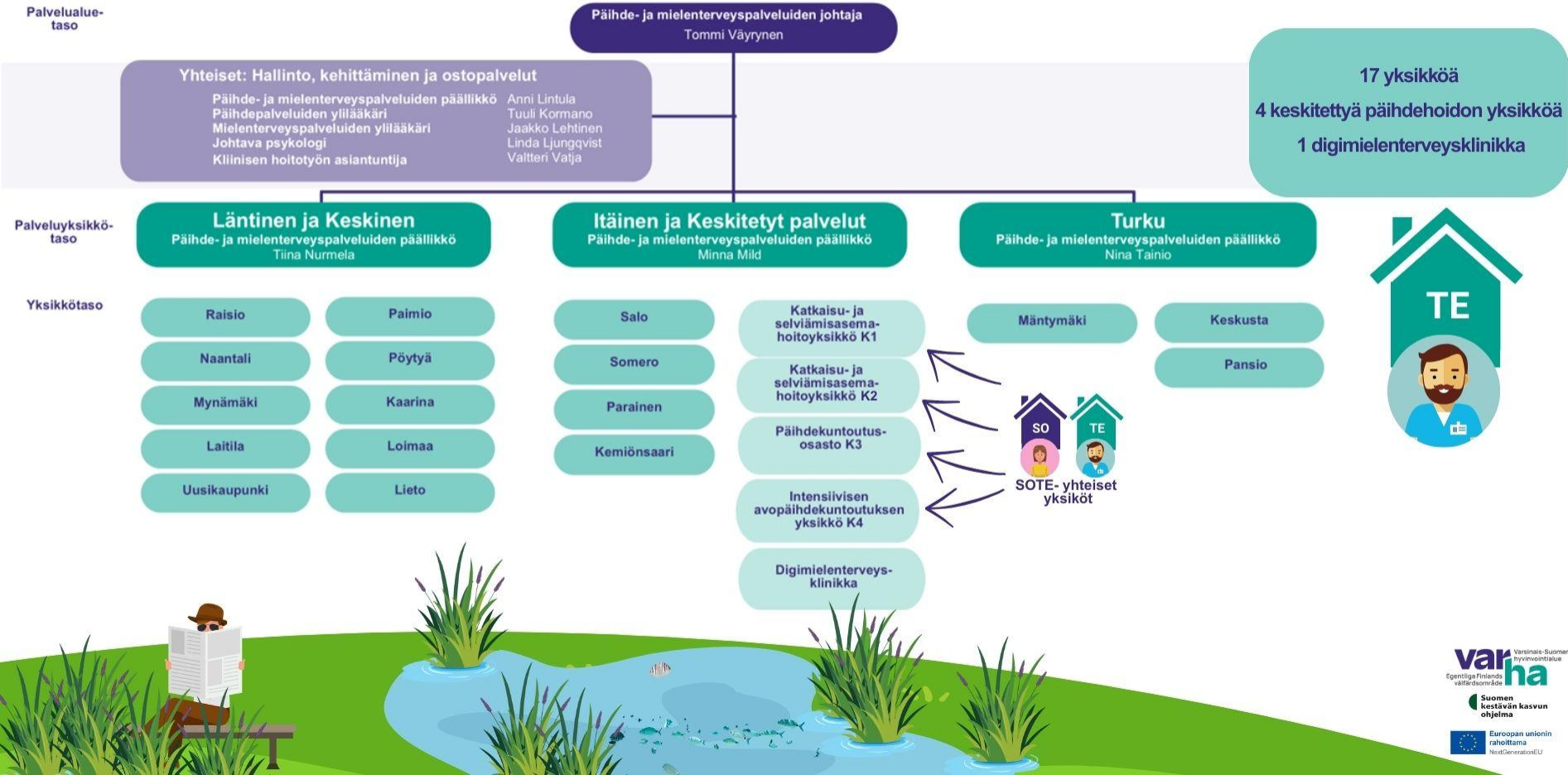
Mielenterveyspalveluiden ylilääkäri Jaakko Lehtinen

Johtava psykologi Linda Ljungqvist

Kliinisen hoitotyön asiantuntija Valtteri Vatti

Terveysthuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Organisaatio yksiköittäin

Terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Ohjautuminen terveydenhuollon miestä palveluihin Varsinais-Suomen hyvinvointialueella

Meillä asiakkaila on
monta reittiä
terveydenhuollon
mieppään!

Yhteys omaan
terveysasemaan

01/2026 alk.
yhteys
mieppä-HTA

TAI

Yhteydenottolomake
digimielenterveys-
klinikkaan /
Varha-sovellus

TAI

Vastaanotto
ilman
ajanvarausta

Hoidon
tarpeen
arvio

HTA

Ensijäsennys

Terapia-
navigaattori

Tammikuussa 2026
yhteys mieppä- HTA

Terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Hoidon tarpeen arviointi

Hoidon tarpeen arviointi

- Laillistetun terveydenhuollon ammattilaisen tekemä arvio potilaan oireiden vakavuudesta, kestosta ja kiireellisyydestä.
- Arviointi tehdään yhteydenottopäivänä
- Auttaa varmistamaan, että potilas saa oikea-aikaista ja tarkoituksenmukaista hoitoa.
- Voidaan tehdä useissa eri kanavissa, kuten puhelimessa, sähköisesti, tai fyysisellä vastaanotolla
- Sen perusteella potilas ohjataan oikeaan paikkaan ja oikean ammattilaisen luokse.

Kiireellinen hoito

- Äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista.
 - Itsetuhoisuus tai muut vakavat psyykkiset oireet
 - Vakavat vieroitusoireet

Kiireetön hoito

- Toteutetaan hoitotakuulain mukaisesti

HTA:ssa arvioidaan
hoidon kiireellisyys

Hoidon tarpeen
arviointi

Terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Aikuisten psykososiaalisen tuen ja hoidon porrasteinen malli

0

- Kaikille avoimet omahoito-ohjelmat, mm. Mielenterveystalo.fi
- Järjestöjen ja seurakuntien yksilö- ja ryhmämuotoinen tuki
- Kuntien tuottamat palvelut
 - Kulttuuripalvelut
 - Liikuntapalvelut
- Matalan kynnyksen anonyymi ohjaus ja neuvonta

1

- Ohjattu omahoito (1-3 käyntiä)
- Ennaltaehkäisevät ryhmähoidot (mm. jännittäjä- ja mindfulness-ryhmä, depressiokoulu, Arkeen voimaa-ryhmä)
- Tunnekeskeinen pari-interventio (perheneuvola)
- Keskittymisvaikeuksien psykososiaalinen tuki (yksilö tai ryhmä)

2

- Lyhytterapiat
 - Kognitiivinen lyhytterapia (KLT)
 - IPC 6-8krt
 - Ratkaisukeskeinen lyhytterapia
 - Muut näyttöön perustuvat yksilöhoidot
 - Nettiterapiat (lääkärin läheteellä)
- Hoidolliset ryhmähoidot (mm. jännittäjä- ja mindfulness-ryhmä, depressiokoulu, Arkeen voimaa-ryhmä)

3

- Psykologiseen tapausjäsenyyteen perustuvat hoidot
 - Lyhytpsykoterapiat 12-20krt
 - IPT 12-16krt
 - Perhe- ja pariterapiat
 - Kohdenneet psykologiset interventiot, mm. psykofyysinen ja traumafokusoiu terapia

4

- Pitkät psykoterapiat yli 25krt
 - Psykoterapia vaativana lääkinällisenä kuntoutuksena
 - Kela:n kuntoutuspsykoterapia
 - Esh:ssa toteutuva, mm. kroonisen vaikea-asteisen masennuksen hoito CBASP/MBCT
 - Persoonallisuushäiriöiden hoito mm. DKT ja MBT

Esh

Perus-
tason
palvelut

Itse-
hoito

Yhteis-
työ-
tahot

Terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Akuutti mielenterveyshoito

Akuutti mielenterveyshoito

- Ohjattu omahoito (OOH)
- Kognitiivinen lyhytterapia (KLT)
 - lyhykestoinen ja tavoitteellinen terapiamuoto
 - perustuu siihen, että ajatukset, tunteet ja käyttäytyminen vaikuttavat toisiinsa.
 - tavoitteena on tunnistaa ja muuttaa haitallisia ajattelumalleja ja toimintatapoja
- Interpersoonallinen ohjaus (IPC)
 - lyhytmenetelmä, joka auttaa lieviin mieliala- ja masennusoireisiin keskittymällä ihmissuhteisiin ja elämäntilanteisiin.
 - tavoitteena on auttaa tunnistamaan, mitkä tekijät laukaisevat ja ylläpitävät oireilua, ja tarjota keinoja tulla paremmin toimeen näiden haasteiden ja niihin liittyvien tunteiden kanssa.
- Kohdennetut psykologiset interventiot
- Ryhmämuotoiset hoidot
 - jännittäjäryhmä, depressiokoulu, mindfulnessryhmä
- Biologiset hoidot
 - Lääkehoito
 - Aivojen tasavirtastimulaatio

Akuutti hoitotyö

Ohjattu omahoito on
tukena potilaan kanssa
työskentelyssä

Päihdetyö

- tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden ongelmakäyttöä sekä siihen liittyviä terveydellisiä haittoja
- Tavoitteena on edistää päihteiden ongelmakäyttäjän ja hänen läheistensä toimintakykyä ja turvallisuutta

Hoitosuunnitelmaani on tärkeä päivittää

Hoitovaihtoehdot

- **Lääkehoito**
- **Opioidikorvaushoito**
 - on opioidiriippuvuuden lääkkeellistä ja psykososiaalista hoitoa. Korvaushoidon tavoitteena on vähentää opioidien käyttöä, rikollisuutta ja suonensisäiseen käyttöön ja yliannostuksiin liittyviä riskejä.
 - avulla kuntoutuminen ja riippuvuuden muu hoito mahdollistuvat.
- **Avopäihdetyö**
 - Avokatko
 - Lääkärin suunnittelema hoito, jossa asiakkaalle on laadittu lääkehoitosuunnitelma vieroitukseen
 - Päivittäin lääkkeen nouto valvotuissa olosuhteissa
- **Ohjattu omahoito (OOH)**
- **Kognitiivinen lyhytterapia (KLT)**
- **Ryhmämuotoiset hoidot**
 - retkahdusten ehkäisyryhmä, muutostimivaatioryhmä
- **Terveysneuvonta** (Salo, Uusikaupunki, Loimaa)
- **Intensiivinen avopäihdekuntoutus**
 - K4 on päiväsairaalatyyppinen yksikkö
- **Mielenterveyshäiriöiden arviointi ja -hoito**

Terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Laitosmuotoinen päihdehoito

Kaikki ohjaus **lääkinnälliseen laituskuntoutukseen** tapahtuu mielä-yksiköiden, katkaisu- ja selviämishoitoyksiköiden tai riippuvuuspsykiatrian kautta

Laitosvieroitus (katkaisuhoido) (K1 ja K2)

- Vieroitushoitoon voi hakeutua erilaisten päihteiden ongelmallisen käytön vuoksi.
- Vieroitushoito on ympärivuorokautista hoitoa, jossa päihdekierre pyritään katkaisemaan. Vieroituksessa saa apua myös vieroitusoireisiin.

Selviämishoitosaema (K1 ja K2)

- Tarjotaan päihtyneille lyhytaikaista suojaa.
- Hoidolla turvataan päihtyneen terveys tai turvallisuus sellaisissa tilanteissa, joissa asiakas ei itse kykene huolehtimaan itsestään. Viranomainen ohjaa päihtyneen selviämisaemahoitoon.

Päihdekuntoutus (K3)

- Tavoitteena on elpymätilan (remission) saavuttaminen riippuvuussairaudeen osalta, toimintakyvyn lisääntyminen ja toipumispotentiaalin vahvistuminen.
- Päihdekuntoutusyksikkö K3 tarjoaa lääkinällistä laitosmuotoista päihdekuntoutusta.

Terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Kuntouttava mielenterveys- ja päihdetyö

Kuntouttava työ

- **Kenelle:** Mielenterveys- tai päihdekuntoutujalla tarkoitetaan henkilöä, jonka toimintakyky on heikentynyt pitkäaikaisesti vakavan mielenterveys- ja/tai päihde- ja riippuvuussairauden vuoksi. Toimintakyvyn lasku on aiheuttanut hänelle haasteita arjen toiminnoissa. Kuntoutuksella tavoitellaan toipumista ja erityisesti toimintakyvyn, elämänlaadun ja osallisuuden vahvistumista.
- **Mitä:**
 - potilaan **omatoimisuutta** ja **toimintakykyä** tukevaa, edistävää ja ylläpitävää toimintaa.
 - Ei asioiden tekemistä potilaan puolesta
 - Potilaan **aktivoimista** ja **ohjaamista** arjen toiminnoissa ja kuntoutumisessa

Hoitovaihtoehdot

- **Sotekeskus:**
 - Vastaanottokuntoutus
 - Kotikuntoutus
 - Yksilöllinen toimintaterapia
 - Kuntouttavat ryhmätoiminnot
- **Soteasema**
 - Vastaanottokuntoutus
 - Kotikuntoutus

Jaamme
osaamistamme
asiakkaiden reppuihin

Terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Ryhmämuotoinen kuntoutus

Meillä on suunnitteilla myös SOTE-yhteisiä ryhmiä

Ryhmämuotoisessa kuntoutuksessa pääsen **harjoittelemaan uusien toimintamallien hyödyntämistä** sosiaalisissa tilanteissa

Ennaltaehkäisevät ja hoidolliset ryhmähoidot

- Lääkehoitoryhmä (esim. injektioyhmä tai dosettiryhmä)
- Jännittäjäryhmä
- Depressiokoulu
- MBSR (yleinen)
 - mindfulnessiin pohjautuva stressin lievitys
- Retkahduksen ehkäisyryhmä
- Muutosmotivaatioryhmä
- Suunnitteilla olevat kuntouttavat ryhmät:
 - psykoosin psykoedukaatioryhmä, kaksisuuntaisen mielialahäiriön psykoedukaatioryhmä, kädentaitojen ryhmä, sosiaalisten taitojen harjoitteluryhmä, liikkumisryhmä, arkisten taitojen ryhmä, "seurantaryhmä"

Terveystenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut

Ajankohtaista: päälliköt

Tärkein tavoitteemme on, että hoitoon pääsee helposti. Tähän liittyen käynnistämme oman hoidon tarpeen arvioinnin. **Koordinaatioyksikkö aloittamassa 29.1.2026.** Jatkossa mielenterveys- ja päihdepalveluiden **hoidon tarpeen arviot tapahtuvat keskitetysti** ja näin nopeuttaa hoidon alkamista. Samalla mahdollistetaan **ammattilaisten konsultaatiot.** Lisäksi käynnistämme matalan kynnyksen päihdevastaanotot Turkuun ja Saloon ja lisäämme ostopalveluiden käyttöä.

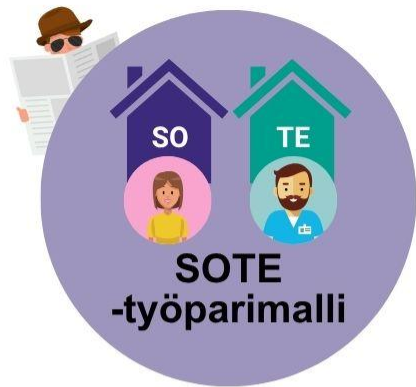

Sote-yhteistä toimintaa kehitetään ja **SOTE-töyöparimalli** on otettu käyttöön! Yhteistyötä tuetaan mm säännöllisillä so+te tapaamisilla ja yhteisellä teams ryhmällä

Päihdepalveluiden sote-haittoja vähentäviä palveluita vahvistetaan:

- Uuteenkaupunkiin avautunut sote-neuvontapiste 11/2025
- Saloon on avautumassa päiväkeskus 01/2026.

SO ja TE
mielenterveys- ja päihdepalvelut
kiittää!

